

آیین دادرسی کیفری

جلد اول

تعریف، منابع نظامی دادرسی، دعاوی ناشی از جرم و
ترتیبات رسیدگی کیفری، مرحله تحقیقات مقدماتی (دادسرا)

مطابق با قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲

همراه با الحاقات ۱۳۹۳ و اصلاحات ۱۳۹۴

دکتر بهروز جوانمرد

استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه

انتشارات جاووز

سرشناسه	: جوانمرد، بهروز، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	: آیین دادرسی کیفری مطابق با قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲ همراه با الحاقات ۱۳۹۳ و اصلاحات ۱۳۹۴/ بهروز جوانمرد
وضعیت ویراست	: ویراست هفتم
مشخصات نشر	: تهران: جاودانه، جنگل، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ج.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۵۰۰-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیفا
مندرجات	: ج. ۱: تعریف، منابع، نظام‌های دادرسی، دعاوی ناشی از جرم و ترتیبات رسیدگی در مرحله تحقیقات مقدماتی (دادسرا)
موضوع	: آیین دادرسی جزایی - ایران
موضوع	: Criminal Procedure -- Iran
موضوع	: حقه جزا - ایران
موضوع	: Criminal Law -- Iran
رده‌بندی کنگره	: KM4610191395
رده‌بندی دیویی	: ۳۱۷۵۵۰۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۳۳۷۶۲

عنوان کتاب: آیین دادرسی کیفری/ جلد اول (ویراست هفتم)

تألیف: دکتر بهروز جوانمرد

ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۵

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۵۰۰-۵

<http://www.jangal.com>
[email: info@junglepub.org](mailto:info@junglepub.org)

تلفن: ۰۶۶۴۸۲۸۳۰-۹-۶۶۴۸۶۱۱۵
 ۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار چاپ اول (ویراست سوم)
۵	پیشگفتار چاپ دوم (ویراست چهارم)
۱۳	پیشگفتار چاپ سوم (ویراست پنجم)
۱۷	پیشگفتار چاپ چهارم (ویراست ششم)
۲۱	پیشگفتار چاپ پنجم (ویراست هفتم)
۲۳	مقدمه

بخش اول: کلیات آیین دادرسی کیفری

۲۹	فصل اول: تعریف و مراحل آیین دادرسی کیفری و ضوابط دادرسی منصفانه
۲۹	مبحث اول: تعریف آیین دادرسی کیفری
۳۱	مبحث دوم: مراحل فرآیند دادرسی کیفری
۳۵	مبحث سوم: اصول دادرسی منصفانه (معاکمه عادلانه)
۳۶	گفتار اول: تعریف دادرسی منصفانه (معاکمه عادلانه)
۳۷	گفتار دوم: معیارها و اصول حاکم بر دادرسی منصفانه
۳۸	الف) مستند به قانون بودن دادرسی کیفری
۳۸	ب) تضمین حقوق طرفین دعوی
۴۰	پ) اصل تساوی افراد در برابر قانون
۴۱	ت) اصل بی طرفی و استقلال مقام قضایی
۴۱	ث) اصل سرعت و عدم اطاله دادرسی
۴۲	ج) اصل برائت
۴۳	چ) اصل لزوم آگاهی فوری متهم از موضوع و ادله اتهام
۴۴	ح) اصل حق دسترسی متهم به وکیل و سایر حقوق دفاعی
	خ) اصل لزوم آگاهی اصحاب دعوا و سایر افراد دخیل در فرآیند کیفری از حقوق خود و فراهم نمودن سازوکار تضمین این حقوق
۴۶	
۵۱	فصل دوم: نظام‌های دادرسی و منابع آیین دادرسی کیفری
۵۱	مبحث اول: نظام‌های دادرسی کیفری
۵۱	گفتار اول: نظام اتهامی
۵۴	گفتار دوم: نظام تفتیشی
۵۶	گفتار سوم: نظام مختلط

۵۸	گفتار چهارم: نظام دادرسی اسلام
۶۰	مبحث دوم: منابع آیین دادرسی کیفری
۶۰	گفتار اول: منابع اصلی
۶۳	گفتار دوم: منابع فرعی

بخش دوم: دعاوی ناشی از جرم

۶۹	فصل اول: دعاوی عمومی؛ از مفاهیم و ویژگی‌ها تا موانع و علل سقوط
۶۹	مبحث اول: مفاهیم و ویژگی‌های دعاوی عمومی
۶۹	گفتار اول: مفهوم‌شناسی دعاوی عمومی
۷۰	گفتار دوم: ویژگی‌های دعاوی عمومی
۷۳	مبحث دوم: نهاد اقامت کننده دعاوی عمومی
۷۳	گفتار اول: دادسرا
۷۵	گفتار دوم: ویژگی‌های دادسرا
۷۵	الف) وجود سلسله مراتب
۷۷	ب) استقلال دادسرا
۸۰	پ) وحدت دادسرا
۸۰	ت) امکان رد قضات دادسرا
۸۲	ث) مسئولیت دادسرا
۸۵	گفتار سوم: انواع دادسرا
۸۵	الف) دادسرای دیوان عالی کشور
۹۱	ب) دادسرای عمومی و انقلاب
۱۱۷	پ) دادسرای نظامی
۱۱۹	ت) دادسرای ویژه روحانیت
۱۲۴	مبحث سوم: جهات قانونی شروع به تعقیب دعاوی عمومی
۱۲۴	گفتار اول: شکایت شاکی یا مدعی خصوصی
۱۳۰	گفتار دوم: اعلام و اخبار ضابطان دادگستری، مقامات رسمی یا اشخاص موثق و مطمئن
۱۳۱	الف) اعلام اشخاص عادی و سازمان‌های مردم نهاد
۱۳۴	ب) اعلام مقامات رسمی
۱۳۴	پ) اعلام ضابطان دادگستری
۱۳۵	گفتار سوم: وقوع جرم مشهود، در برابر دادستان یا بازپرس
۱۳۶	گفتار چهارم: اظهار و اقرار متهم
۱۳۸	گفتار پنجم: اطلاع دادستان از وقوع جرم به طرق قانونی دیگر

۱۳۸	مبحث چهارم: موانع تعقیب و موارد سقوط دعوای عمومی
۱۳۸	گفتار اول: موانع طرح و تعقیب دعوای عمومی
۱۳۸	الف) ضرورت شکایت شاکی خصوصی در جرایم قابل گذشت
۱۴۳	ب) مصونیت‌ها و لزوم تحصیل اجازه از برخی مقامات
۱۷۵	پ) اناطه
۱۸۱	ت) جنون متهم بعد از ارتکاب جرم
۱۸۴	گفتار دوم: موارد و علل سقوط دعوای عمومی یا مجازات
۱۸۵	الف) فوت متهم یا محکوم‌علیه
۱۸۷	ب) گذشت شاکی خصوصی در جرایم قابل گذشت
۱۹۴	پ) مشردن، فو
۱۹۷	ت) نسخ، بازات قانونی
۱۹۸	ث) مرور زمن
۲۰۹	ج) توبه متهم یا حکم علیه
۲۱۱	چ) اعتبار امر مختومه
۲۱۹	ح) جنون در حین ارتکاب جرم
۲۲۲	خ) قاعده درأ
۲۲۷	فصل دوم: دعوای خصوصی
۲۲۷	مبحث اول: مفهوم‌شناسی دعوای خصوصی
۲۲۷	گفتار اول: تعریف دعوای خصوصی
۲۲۹	گفتار دوم: تفاوت دعوای خصوصی با دعوای عمومی
۲۳۱	مبحث دوم: انواع ضرر و زیان قابل مطالبه
۲۳۲	گفتار اول: ضرر و زیان مادی
۲۳۴	گفتار دوم: ضرر و زیان معنوی
۲۳۶	گفتار سوم: منافع ممکن‌الحصول (فوت شده)
۲۳۷	الف) شرایط شکلی
۲۳۷	ب) شرایط ماهوی
۲۳۹	مبحث سوم: امکان طرح دعوای خصوصی در فرآیند دادرسی کیفری و شرایط آن
۲۴۰	گفتار اول: امکان طرح دعوای خصوصی در مرجع کیفری
۲۴۳	گفتار دوم: شرایط طرح دعوای خصوصی

بخش سوم: آیین دادرسی در مرحله تحقیقات مقدماتی

۲۵۳	فصل اول: مفهوم، ویژگی‌ها و اصول حاکم بر مرحله تحقیقات مقدماتی
۲۵۴	مبحث اول: تعریف تحقیقات مقدماتی و اصول حاکم بر آن

۲۵۴	گفتار اول: تعریف تحقیقات مقدماتی
۲۵۴	گفتار دوم: اصول حاکم بر مرحله تحقیقات مقدماتی
۲۵۴	الف) اصل تفکیک مقام تعقیب (دادستان) از مقام تحقیق (بازپرس)
۲۵۵	ب) اصل بی طرفی مقام تحقیق
۲۵۵	پ) اصل آزادی مقام تحقیق در تحصیل ادله
۲۵۶	مبحث دوم: ویژگی های تحقیقات مقدماتی
۲۵۶	الف) کتبی بودن
۲۵۷	ب) غیر علنی بودن
۲۵۸	پ) سری و محرمانه بودن
۲۶۱	ت) بی طرفی بودن
۲۶۲	ث) سریع بودن
۲۶۵	فصل دوم: کنش روان در حله تحقیقات مقدماتی؛ (وظایف، تکالیف و اختیارات)
۲۶۵	مبحث اول: ضابطان دادگستری؛ وظایف، اختیارات و اقدامات
۲۶۵	گفتار اول: ضابطان رافع آن
۲۶۵	الف) تعریف ضابط قضایی
۲۶۶	ب) انواع ضابطان دادگستری
۲۸۷	گفتار دوم: وظایف و اختیارات ضابطان
۲۸۷	الف) در طول مرحله تحقیقات مقدماتی
۲۹۰	ب) در جرایم مشهود
۲۹۵	پ) در جرایم غیر مشهود
۲۹۵	ت) در مرحله تحت نظر
۳۰۰	مبحث دوم: مقامات تحقیق؛ وظایف، اختیارات و اقدامات
۳۰۰	گفتار اول: مقامات تحقیق در حقوق کیفری ایران
۳۰۰	الف) بازپرس
۳۰۲	ب) دادستان و دادیاران تحقیق در برخی جرایم
۳۰۲	پ) قضات دادگاه های کیفری در برخی جرایم
۳۰۴	گفتار دوم: جهات قانونی شروع به تحقیق
۳۰۵	گفتار سوم: اقدامات تحقیقی ناظر بر اصحاب دعوا و حقوق آن ها
۳۰۶	الف) اقدامات تحقیقی ناظر به شاکی و حقوق پیش بینی شده برای وی
۳۰۸	۱- حق تقاضای صدور قرار ترک تعقیب
۳۱۰	۲- حق مطالعه و اخذ رونوشت از اوراق پرونده
۳۱۰	۳- حق درخواست تأمین ضرر و زیان

۳۱۲.....	۴- حق اعتراض به برخی قرارها.....
۳۱۲.....	۵- حق درخواست تحقیقات یا معاینه محلی.....
۳۱۲.....	ب) اقدامات تحقیقی ناظر بر متهم و حقوق پیش‌بینی شده برای وی.....
۳۱۳.....	۱- احضار متهم.....
۳۱۸.....	۲- جلب متهم.....
۳۲۰.....	۳- بازجویی از متهم.....
۳۲۸.....	۴- تفتیش و بازرسی از منازل، اماکن و اشیاء و کنترل ارتباطات.....
۳۴۰.....	۵- معاینه محل و تحقیق محلی.....
۳۴۳.....	۶- ارجاع امر به کارشناس.....
۳۴۵.....	۷- نیاز قضایی.....
۳۴۹.....	ب) اقدامات تحقیقی ناظر بر شهود و مطلعان و حقوق پیش‌بینی شده برای آنها.....
۳۵۵.....	گفتار چهارم: تحقیقات مقدماتی جرایم اطفال و نوجوانان.....
۳۵۶.....	گفتار پنجم: تحقیقات مقدماتی جرایم نظامیان.....
۳۵۸.....	گفتار ششم: تحقیقات مقدماتی جرایم حانیون.....
۳۶۳.....	مبحث سوم: قرارهای ناظر بر مرحله تحقیقات مقدماتی.....
۳۶۴.....	گفتار اول: قرارهای اعدادی یا تمهیدی یا تدبیراتی.....
۳۶۴.....	الف) قرارهای تأمین کیفری.....
۳۹۴.....	ب) قرارهای نظارت قضایی.....
۳۹۸.....	گفتار دوم: قرارهای نهایی.....
۴۰۰.....	الف) قرار منع تعقیب.....
۴۰۲.....	ب) قرار موقوفی تعقیب.....
۴۰۳.....	پ) قرار ترک تعقیب.....
۴۰۴.....	ت) قرار جلب به دادرسی (مجرمیت).....
۴۰۶.....	ث) قرار تعلیق تعقیب.....
۴۰۸.....	ج) قرار بایگانی کردن پرونده.....
۴۱۱.....	ضمایم.....
۴۱۱.....	الف) گزیده آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور.....
۴۱۹.....	ب) مصوبات و الحاقات جدید.....
۵۲۱.....	منابع و مأخذ.....

در شهریور سال ۱۲۹۰ هجری شمسی برابر با ۱۳۲۹ هجری قمری نخستین قانون آیین دادرسی کیفری با نام قوانین موقتی محاکمات جزایی به تصویب شور اول کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی آن زمان رسید و شور دوم آن در ۱۲۹۱/۵/۳۰ به اتمام رسید.^۱ پس از پیروزی انقلاب اسلامی نخستین قانونی که در ارتباط با آیین دادرسی کیفری تصویب گردید، لایحه قانونی تشکیل دادگاه‌های عمومی در سال ۱۳۵۸ بود، سپس در سال ۱۳۶۱ قانون اصلاح مزایای و ادای از ق.آ.د.ک. تصویب شد.

در سال ۱۳۶۸ قانون تشکیل دادگاه‌های کیفری ۱ و ۲ و شعب دیوان عالی کشور به تصویب رسید. در ادامه قانون جدید نظر آراء دادگاه‌ها در سال ۱۳۷۲ تصویب شد. اما در تاریخ ۱۳۷۳/۴/۱۵ قانون شکل دادگاه‌های عمومی و انقلاب (ق.ت.د.ع.ا.) تصویب گردید که به موجب آن، نهاد دادرسی نظام قضایی ایران حذف شد. در ۲۱ فروردین سال ۱۳۷۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری تهیه شده توسط کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. در آخرین تحولات صورت گرفته

۱- گفتنی است تاریخ تصویب این قانون (به درستی) ۱۲۹۱ شمسی است. علت اینکه در برخی کتب حقوقی تاریخ تصویب اولین قانون آیین دادرسی کیفری را ۱۲۹۰ ذکر کرده‌اند این جهت است که لایحه قانون موقتی محاکمات جزایی که از سوی وزارت عدلیه سابق پیشنهاد شده بود، ابتدا دارای ۴۹۲ ماده بود. شور اول این لایحه در کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی، در شهریور سال ۱۲۹۰ مورد بررسی قرار گرفته و رسیده و شور ثانی آن نیز تا ماده یکصد و هفتاد تمام شده بود که در این زمان مجلس شورای ملی منفصل می‌گردد و بررسی نهایی قانون مزبور ناتمام می‌ماند اما نظر به اهمیت و فوریت تصویب قانون مزبور و لزوم و کثرت احتیاج عمومی به آن، از طرف وزارت عدلیه از آقایان حاجی سید نصرالله و ذکاءالملک و میرزا رضاخان طباطبایی تقاضا می‌شود به معاونت و مشاورت آقای سید محمدحسن مدرس و آقای مشیرالدوله و با جلب نظریات آدولف پرنی مستشار عدلیه از جمهوری فرانسه، شور دوم قانون مزبور را به انجام برسانند که از طرف هیأت وزراء موقتاً به موقع اجرا گذاشته شود تا پس از افتتاح مجلس شورای ملی از تصویب مجلس جدید گذشته و رنگ قانون بگیرد. لذا این کمیسیون در مدت دو ماه با حضور آقایان مدرس و مشیرالدوله و جلب نظریات کارشناس فرانسوی مزبور شور دوم آن را تمام می‌کنند که تاریخ آن ۱۲۹۱/۵/۳۰ شمسی برابر با ۹ رمضان ۱۳۳۰ هجری قمری و ۱۶ جولای ۱۹۱۲ میلادی می‌باشد. افزودنی است ۱۴ ماده (مواد ۴۱۶ الی ۴۲۹) توسط این کمیسیون ویژه به لایحه اولیه اضافه شده که مجموعاً ۵۰۶ ماده شده است.

در سال ۱۳۸۱ قانون اصلاح موادی از ق.ت.د.ع.ا. موسوم به قانون احیای دادرسی به تصویب رسید.

با توجه به آنکه ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک. مصوب ۱۳۷۸ مدت اجرای آن را سه سال به طور آزمایشی می‌دانست لذا از سال ۱۳۸۱ که پایان مهلت دوره آزمایشی این قانون بوده تاکنون به دفعات مورد تمدید مجلس شورای اسلامی قرار گرفته که آخرین مورد در مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۴ بوده که به مدت یک سال دیگر (تا پایان سال ۱۳۸۸) تمدید گردید. با اتمام سال ۱۳۸۸ به نظر می‌رسید با توجه به سرگردانی لایحه قانون آیین دادرسی کیفری در تعامل بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان^۱، به منظور پیشگیری از تبعات منفی خلاء مقررات آ.د.ک. قانون آزمایشی مذکور همچنان برای اجرا مورد تمدید واقع شود اما

۱- گفتنی است تهیه و تدوین پیش نویس لایحه آیین دادرسی کیفری از فروردین ۱۳۷۹ در دستور کار قوه قضائیه قرار گرفت. این امر پس از ۸ سال به ثمر نشست و لایحه مذکور بنا به پیشنهاد قوه قضائیه در جلسه ۱۳۸۷/۹/۲۳ هیأت وزیران با قیام یک فوریت به تصویب رسید و در ۲۴ دی ماه همان سال جهت سیر مراحل تصویب به مجلس تقدیم شد که در جلسه علنی شماره (۶۰) مجلس شورای اسلامی- ۱۳۸۷/۱۱/۶ اعلام وصول گردیده است. در گذشت حدود یک سال در ۱۶ دی ۱۳۸۸ نمایندگان مجلس شورای اسلامی بررسی و تصویب ترمیمات لایحه مرقوم را طبق اصل ۸۵ ق.ا. به کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس واگذار کردند. از این زمان تا اوایل اسفند ۱۳۹۱ لایحه مزبور در رفت و برگشت بین مجلس و شورای نگهبان برای تطبیق مقررات آن با موازین شرعی و قانون اساسی قرار داشت. سرانجام قانون آیین دادرسی کیفری در هفت بخش و مشتمل بر پانزده ماده و دو تبصره و سی تبصره در جلسه مورخ چهارم اسفندماه یک هزار و سیصد و نود و دو به تصویب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی بر اساس اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی رسید و مجلس شورای اسلامی با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت نموده است؛ این قانون در مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۲ به تأیید شورای نگهبان رسید. قانون مزبور در روزنامه رسمی شماره ۲۰۱۳۵، سال هفتم، سوم اردیبهشت ۱۳۹۳ منتشر شده است. متعاقباً در ۱۳۹۳/۷/۸ چهار بخش دیگر از قانون آیین دادرسی کیفری از ماده ۵۷۱ الی ۶۹۹ به تصویب رسید که در روزنامه رسمی شماره ۲۰۲۹۷، سال هفتم، ۲۰ آبان ۱۳۹۳ منتشر گردید. لذا در حال حاضر قانون آیین دادرسی کیفری از ماده ۱ الی ۵۷۰ مصوب ۱۳۹۲ و از ماده ۵۷۱ الی ۶۹۹ مصوب ۱۳۹۳ می‌باشد. به علاوه در ۱۳۹۴/۲/۲۴ موادی از این قانون که هنوز لازم‌الاجرا نشده بود نیز مجدداً مورد اصلاحات و الحاقات جدید قرار گرفت و تحت عنوان «قانون اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری» در روزنامه رسمی، شماره ۲۰۴۸۵، سال هفتم و یکم، یکشنبه ۱۴ تیر ۱۳۹۴ منتشر شد. برای دیدن متن این اصلاحات نگاه کنید به نشانی

نمایندگان مجلس نسبت به تمديد قانون مزبور بی‌میلی نشان دادند و این امر ریاست قوه قضائیه را بر آن داشت تا در نامه‌ای به مقام رهبری تقاضای حل معضل خلاء قانونی را نماید. به این ترتیب مقام رهبری با صدور یک حکم حکومتی قانون آزمایشی آ.د.ک. مصوب ۱۳۷۸ کمیسیون حقوقی- قضایی مجلس شورای اسلامی را از ابتدای سال ۱۳۸۹ تا اطلاع ثانوی تمديد نمودند.^۱

سرانجام قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی در ۲۶ اسفند ۱۳۹۲ از گذر تأیید شورای نگهبان گذشت و در مورخ سوم اردیبهشت ۱۳۹۳ در روزنامه رسمی شماره ۲۰۱۳۵ منتشر گردید. ماده ۵۶۹ این قانون مقرر داشته «این قانون شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم‌الاجرا می‌شود.» که البته خود این ماده به موجب ماده ۶۹۸ ق.آ.د.ک. مصوب ۱۳۹۳ ملغی گردیده است و در ماده ۶۹۹ همین قانون آمده که «این قانون با رعایت ترتیب شماره مواد به عنوان بخش‌های هشتم، نهم، دهم، یازدهم و دوازدهم قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ الحاق و مقررات هر دو قانون از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ لازم‌الاجرا است.» به این ترتیب قانون آیین دادرسی کیفری از ماده ۱ الی ۵۷۰ مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴، از ماده ۵۷۱ الی ۶۹۹ مصوب ۱۳۹۳/۷/۸ می‌باشد. همچنین برخی مواد نیز به موجب «قانون اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری» مصوب ۱۳۹۴/۳/۲۴ مورد اصلاحات و الحاقات جدید قرار گرفته‌اند. که این موارد نیز در کتاب لحاظ شده است. مطابق ماده ۳۸ این قانون اخیرالذکر «این قانون از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۱ لازم‌الاجرا است.»

در این کتاب- که در ۲ جلد ارائه می‌شود- تلاش شده تا در ۸ بخش مستقل و مجزا،

۱- در نامه مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۴ رئیس قوه قضائیه خطاب به مقام رهبری آمده است «... با حضور عالی می‌رساند، لایحه قانونی آیین دادرسی کیفری در ۱۳۸۷/۱۱/۶ به مجلس شورای اسلامی تقدیم و هم اکنون مراحل بررسی و تصویب را می‌گذرانند. از طرفی مدت آزمایشی قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ در پایان سال ۱۳۸۸ منقضی می‌گردد. با توجه به تعطیلی مجلس شورای اسلامی در نیمه اول فروردین ماه سال ۱۳۸۹ و اینکه قوه قضائیه از ابتدای سال ۱۳۸۹ تا تصویب و ابلاغ و لازم‌الاجرا شدن لایحه تقدیمی با خلاء قانون آیین دادرسی کیفری مواجه خواهد شد، مستدعی است اجازه فرمائید تا تصویب و لازم‌الاجرا شدن لایحه قانونی مذکور و یا تمديد مدت آزمایشی قانون فعلی، مراجع ذیربط به قانون آیین دادرسی فعلی استناد و مورد عمل قرار دهند.» این درخواست طی نامه شماره ۱/۱۶۷۴۳-۱۳۸۸/۱۲/۲۵ مورد موافقت قرار گرفت.

علاوه بر توصیف نظام‌های مختلف دادرسی، کلیه ترتیبات و ساز و کارهای حاکم بر فرآیند دادرسی کیفری شامل مرحله کشف جرم، تعقیب، تحقیق (در جلد اول) همچنین صلاحیت کیفری و مراجع رسیدگی، کیفیات صدور رأی و اعتراض به آراء تا پایان مرحله اجرای احکام کیفری، به‌علاوه ادله اثبات دعوا در امور کیفری و هزینه دادرسی مراحل مختلف فرآیند کیفری (در جلد دوم) به صورتی جامع با در نظر گرفتن سیاست جنایی تقنینی، کیفری و قضایی مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

در این میان علاوه بر ق.آ.د.ک. مصوب ۱۳۹۲ و ق.ت.د.ع.ا. مصوب ۱۳۷۳ (اصلاحی ۱۳۸۱) به فراخور موضوع از سایر قوانین و مقررات متفرقه و خاصی که به نوعی با موضوع آیین دادرسی کیفری در ارتباط بوده، استفاده شده است.

افزون بر این، بخش پایانی کتاب با عنوان «ضمایم» مشتمل بر ذکر متن برخی تحولات تقنینی مرتبط با دادرسی کیفری اعم از مصوبات مجلس شورای اسلامی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، آیین‌نامه‌ها و تبیین‌نامه‌های هیأت وزیران، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های مصوب رئیس قوه قضائیه، منتخبی از آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در سالیان اخیر می‌باشد.